Ao. 1825. *No. 14.*

Bataviasche Courant.

WOENSDAG, *den 6den April* 1825.

Benoemingen.

CIVIEL DEPARTEMENT.

Tot resident van Banka, de hoofd-administrateur van financien te Batavia, *J. B. Muller.*

Tot secretaris der residentie Banka, de secretaris der residentie Palembang, *J. Steffens.*

Tot secretaris der residentie Palembang, de eerste kommies ter algemeene secretarie, *A. M. E. Ondaatje.*

Tot adjunct-boekhouder bij het vendukantoor te Batavia, de tweede kommies bij de directie van comptabiliteit en algemeene boekhouding, *G. Resler.*

Tot tweeden deurwaarder bij het hoog geregtshof, de onder-schout te Batavia, *F. van de Waereld.*

Ontslagen.

De schrijvers bij de koloniale marine, *K. Nieuwenhuizen* en *A. D. Turpijn.*

BATAVIA, den 5den april.

Met de CATHERINE, is onlangs naar *Padang* vertrokken het tweede detachement manschappen, bestemd om ten gevolge van het traktaat van 17 maart 1824, de Britsche posten op *Sumatra* overtenemen. Een derde en laatste detachement wordt nog tot hetzelfde einde bij een gebragt, en zal eerlang volgen; hoezeer de overneming van fort Marl-Borough en onderhoorigheden, reeds dadelijk zal plaats vinden, ook zonder dat het laatste detachement op de plaats zal zijn aangekomen.

De kolonel *de Stuers*, resident van *Padang*, en de heer *Verploegh* in kommissie aldaar, zijn benoemd tot kommissarissen voor de overneming der Britsche bezittingen op *Sumatra.*

Brieven van *Benkoelen*, van de eerste dagen van maart zeggen dat men er elk oogenblik de schepen verwachtte, om het Engelsch garnizoen aftehalen.

De last aan onze autoriteiten tot de overneming, was toen nog niet te *Benkoelen* bekend geworden.

Men mag echter veronderstellen dat die bevelen, met Zr. Ms. korvet DOLPHIJN afgezonden, niet lang daarna zijn aangekomen.

De maatregelen tot de executie van het bedoelde traktaat, zijn hiermede vooreerst voltooid, daar de bevelen tot overgave van *Malakka*, en der kantoren op de vaste Kust van Indië, reeds vroeger zijn uitgevaardigd.

Op die plaatsen zijn de respective residenten benoemd tot kommissarissen voor de overgave der bezittingen aan de Britsche autoriteiten.

—Wij hebben met de ELIZA en ANNA, eenige partikuliere berigten van *Padang* bekomen, die des te belangrijker zijn, daar zij vredelievende en meer en geruststellende zijn, dan die welke in langen tijd uit die streken zijn ontvangen.

De hoofden der 13 Kota's bevonden zich in grooten getale te *Padang*, en de resident had alle hoop dat een nieuw contract met dezelven tot stand zou worden gebragt.

Ook was weder eenig volk van Corintie naar de beneden landen gekomen, en had er een pikel goud aan de markt gebragt. Sedert verscheiden maanden waren geene menschen van Corintie ten handel afgekomen, ten gevolge van een misverstand, hetwelk met twee personen van dit volk heeft plaats gevonden, die eeniglijk met het oogmerk om te handedelen naar *Padang* zich begeven hebbende, aldaar voor oproermakers werden aangezien, en terwijl zij zich tegen de politie dienaren, welke zich van hen wilden meester maken, verzetteden, om het leven zijn gebragt.

De gemeenschap welke sedert dien tijd geheel afgesneden was geweest, schijnt alzoo weder geopend te zullen worden.

De woelzieke *Padries* van *Kapau*, hebben onderling een twist gehad, en zijn gedurende twee dagen, met elkander handgemeen geweest.—Men kan het schieten duidelijk op onzen post van *Kotta Toeah*, hooren.—Het geschil zoude ontstaan zijn, door eene karbou dieverij van twee naast den ander gelegene kampongs.

De *Padries* hebben ook op de grenzen onzer posten een paar strooppartijen ondernomen;—de kommandant heeft het echter onnoodig geoordeeld daarom een eenig man onzer troepen in beweging te stellen, en de inwoners van de aangevallen kampongs, hebben zich vereenigd om deze *Stroopers* terug te drijven.

Op *Padang* zijn twee *Amerikaansche* schepen aangekomen om koffij op te koopen. Het *Nederlandsche* schip PADANG, is met eene goede lading van dit product, dezer dagen regtstreeks van die plaats, naar Nederland gestevend. Het zal eene lading lijnwaden, expresselijk voor die bezetting bestemd terug brengen;—en om zich te verzekeren dat de aantevoeren lijnwaden de hoedanigheden en patronen hebben, meest bij de inlanders gezocht en bemind, is een inlandsch hoofd van *Padang* door den eigenaar van het schip aangenomen, om in persoon naar Holland te gaan en aldaar de noodige aanwijzing van alles te doen. Indien deze onderneming, zoo als wij hartelijk wenschen, slaagt, kan dezelve gewigtige gevolgen voor onzen lijnwaad handel hebben.

Kleine inlandsche vaartuigen zijn in de laatste dagen ook meer dan sedert lang had plaats gevonden, op de reê van *Padang* gekomen, waardoor eene levendigheid op die plaats en in de handels zaken is ontstaan, die sedert geruimen tijd van daar geweken was.

Door eenige *Indische* Couranten (the *India Gazettes*) loopende tot den 6den januari jl., zijn wij in de gelegenheid gesteld, eenige belangrijke *détails* medetedeelen, betrekkelijk de jongste voordeelen door de *Britsche troepen* op de *Birmans* behaald.—De berigten omtrent dezen oorlog in ons no. 11 gegeven, loopen tot den 8sten december jl., en gewagen van den grooten slag door de Engelschen op den 5den en 7den bevorens, op *Maha Bundoolah* gewonnen. Deze chef begaf zich, na deze nederlaag te hebben ondergaan, naar *Kokaine* of *Cambah*, alwaar hij de troepen, die van de bataille bij *Rangoon* waren overgebleven, alsmede die, welke het korte verloop van tijd hem toeliet te verzamelen, bij een riep. Hij droeg het bevel van deze magt, ongeveer 20,000 man, aan den ex Gouverneur van *Assam* op, genaamd *Maha Silwa*, terwijl hij zijn hoofdkwartier oprigtte in een dorp bij *Padaghee*, tusschen *Cambah* en *Moraco Nulla.*

Op den 15den december vaardigde de Brigadier Generaal, *Sir Archibald Campbell*, de dagorder uit, dat de *Engelsche* legermagt, nagenoeg *zeventien honderd* man sterk, alles daar onder begrepen, in twee *kolommen* zoude opbreken.—De regter *kolom* werd door den Brigadier Generaal *Cotton*, en de linker door den luitenant kolonel *Miles* aangevoerd. Toen de linker *kolom* tot omtrent 600 passen van het *front* van den vijand genaderd was, hield zij halt, en daar de ligging van de vijandelijke troepen een aller geduchtst voorkomen had, werden de noodige maatregelen beraamd; om hunne positie aan beide kanten aantevallen, terwijl de regter *kolom* den vijand intusschen in den regter vleugel en in den rug zoude berennen. Ten einde dit voornemen ten uitvoer te brengen, werd de linker *kolom* in twee'n verdeeld. Het 38ste en 41ste, onder majoor *Evan*, met een geëvenredigd getal *Inlanders* en *Storm-leêren* werden met de vereischte *artillerie* naar de linker zijde afgezonden;—het 89ste *Madrassche Europezen*; en de overblijvende *Inlanders* en *Storm-leêren*, werden naar de regter zijde gedetacheerd, om vijands linker vleugel van de hoogten te verdrijven. Het afgesproken teeken, het lossen namelijk van 3 kanonschoten, gegeven zijnde, rigtten zich de *Colonnes* naar de hun aangewezene punten van aanval, en binnen 10 minuten tijds was de vijand op alle posten overrompeld.

« Het zoude overtollig zijn (vervolgt de Engelsche officier welke deze berigten mededeelt), om te gewagen, van de dapperheid van onze troepen, welke deze sterke en kunstig opgeworpene verschansingen, door zulk eene groote overmagt verdeedigd, in zoo weinige oogenblikken hebben veroverd. Het korps *garden* van den regtervleugel, slechts 60 man sterk, raakte slaags; onder geleide van kapitein *Archbold*, met de geheele vijandelijke ruiterij, welke 300 man telde; dwong dezelve uit hare positie, en verdreef ze na een hardnekkig gevecht.

« De voordeelen, welke uit deze verrigtingen voorspruiten, bepalen zich niet enkel, bij deze overwinning; maar zij zal den magtigen *Maha Bundoolah*, doen inzien dat, hoe veilig hij zich achter zijne verschansingen rekenen moge, de *Britsche* troepen er hunnen weg dóór banen zullen, en zich aan de overmagt die hij hun tegenstelt niet gelegen laten liggen. »

De Engelschen hebben omtrent 2,000 wapenrustingen veroverd en al het geschut. Van de gevangenen, bij die gelegenheid gemaakt, heeft men vernomen, dat het gerucht algemeen onder het *Birmansche* leger verspreid was, dat zich weinige dagen te voren een koningsbode bij *Maha Bundoolah* had doen aanmelden, met den uitdrukkelijken last, van wege den *gouden Monarch*, om de oorlogs bedrijven tegen de *Engelschen* te staken, in afwachting dat de Koning antwoord zoude hebben ontvangen van *Moon-Shooza*, die hij naar de Engelschen had toegezonden, om over den vrede te handelen; — doch dat deze bode door *Maha Bundoolah* niet was toegelaten en zelfs met allerhande schimpende bejegingen was overladen.

Naar de laatste geruchten zoude het *Birmansche* leger spoedig weder tot 90,000 man gebragt worden, en zich onder *Maha Bundoolah* bij *Tadaghie* vereenigen. — De genoemde *Moon-Shooza* zoude zich aldaar bij dezen chef vervoegen en dan welligt de vredes voorwaarden met de Engelschen pogen aanteknoopen.

Het blijkt uit deze nieuws-bladen dat de *Birmans* eenen gezant naar den *Hemelschen Monarch* (Keizer van *China*), hebben gezonden, om bij hem hulp interoepen tegen de *Engelschen*. Zij willen het doen voorkomen, als of de Engelschen zonder eenige beleediging van hen te hebben ontvangen, het *Birmansche* rijk ontegtvaardig waren aangevallen, en trachten de vrees van den Keizer van *China* gaande te maken, door hem een diergelijk lot te voorspellen. — De laatste berigten van *Pekin* houden in, dat de *Mandarin* belast met het kommandement over de *zuid-westelijke* provinciën, bezig was aan het herstellen van de *fortificatiën*, en eene *ligne* van *defensie* voor die grenzen van het rijk oprigte; en dat hij zijne verschooningen aan Zijne Keizerlijke Majesteit, had ingezonden, dat hij zich uithoofde van het belang van deze werken onthield, om zijne drie jaarlijksche pligtplegingen bij Denzelven te komen afleggen.

Het zal te bezien staan of de *Hemelsche Monarch* zijnen *gouden broeder* hulp zal verleenen.

Bij de schaarschheid van politiek nieuws, nu wij sedert maanden verstoken zijn van Europische tijdingen, zien wij ons verpligt, meer dan anders; uit andere bronnen dan de gewone nieuwspapieren te putten, tot vulling der laatste bladzijden onzer courant.

Onze keus is ditmaal gevallen op een berigt omtrent het *olie-gas*, waarmede reeds een groot gedeelte van *Londen* wordt verlicht, en hetwelk ongetwijfeld op dit oogenblik ook elders in *Europa*, reeds in gebruik zal zijn geraakt.

Het is ons voorgekomen dat deze uitvinding van grooten invloed kan worden op *Batavia*, en dat zij de voornaamste hinderpaal, welke aan de invoering der *gas verlichting*, hier en op de beide andere hoofdsteden op *Java*, in den weg stond, te eenemaal opruimt. Wij bedoelen hiermede de moeite en kosten volgens de vroegere manier van *gas* bereiding vereischt voor het leggen en onderhouden der *ijzeren* of *steenen* buizen, door welke het *gas* uit de stookplaats naar de verlangde punten werd heengeleid.

Bij de groote menigte van lampen, welke iedere woning hier vereischt, komt het ons voor, dat de invoering van *gas verlichting*, tot sieraad, aanmerkelijke bezuiniging en groot gerijf zoude kunnen strekken.

Uit elke olieachtige zelfstandigheid wordt een goed *gas* verkregen. Van de hier aanwezige, kan alleen de *klapper-olie* tot huis verlichting gebezigd worden. De *katjang* en *ijarak* olien toch geven een onverdraaglijken lucht en walm, en zelf is de *klapper-olie* niet geheel en altijd vrij van een onaangenamen damp te verspreiden. Pas uit *Europa* komende personen bespeuren zulks het meest.

Maar de *katjang* en *ijarak* olien zouden gewis even goed *gas* opleveren, als de *klapper-olie*, en dus tot veel meer einden gebruikt kunnen worden dan nu het geval is, terwijl tevens de prijs van de laatstgenoemde-olie, welke voor de inlandsche bevolking als eene *levensbehoefte* kan beschouwd worden, zoude dalen.

Wij zouden dus meenen dat de invoering van het gaslicht op de hoofdplaatsen van *Java* eene zeer uitvoerlijke, en doelmatige onderneming zou kunnen zijn. Mogten meer bevoegde beoordeelaars ook van die meening zijn!

— Het artikel over de *koepok inenting*, moge strekken als een bewijs dat deze heilzame kunstbewerking, in *Europa*, in verscheidene oorden niet meer algemeen ingevoerd en naar waarde geschat schijnt te worden, als vooral op *Java* het geval is.

Hoezeer zich somtijds de natuurlijke kinderziekte nog hier en daar openbaart, zijn hare verwoestingen ongeloofelijk verminderd en met het beste gevolg te keer gegaan. De successive opgaven uit de onderscheidene residentien geven daarvan de ondubbelzinnigste proeven.

Trouwens gelooven wij niet, dat het te veel gezegd is, wanneer wij verzekeren, dat hoogst waarschijnlijk door geen Gouvernement zoo aanhoudende en groote opofferingen worden gedaan als door ons Indisch Bestuur, om de *koepok inenting*, op elke plaats van Deszelfs gebied te verzekeren. Het is genoegelijk daarbij te kunnen voegen dat die opofferingen niet onbeloond blijven, en dat vooral sedert dat in verscheidene residentien op Java mahomedaansche geestelijken in de bewerking der *Vaccine* onderrigt zijn, en als *Vaccinateurs* van landswege bezoldigd worden, dezelve niet alleen alom, zonder tegenstand, en zonder vooringenomenheid wordt uitgeoefend, maar werkelijk reeds door velen der inlandsche bevolking, als eene weldaad wordt erkend.

En echter is het ons niet bewust, dat er op onze begrooting van inkomsten, een post voor *nieuw geboren kinderen* is uitgetrokken, zoo als in *Rusland* het geval schijnt te zijn, alwaar blijkens het opgegevene door Dr. *Hahn*, *elk kind bij de geboorte op 25 roebels wordt aangeslagen!*

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK

PARIJS, *den 7den september*

Uit het officieel rapport van den generaal *O'donnel*, kommandant van het kamp van S. Roch, voor Gibraltar, blijkt, dat 136 opstandelingen te Tariffa in handen der fransche troepen zijn gevallen. Van dezelve zijn 30, den 23 en 24 augustus doodgeschoten, en onder deze de kapiteins *Valdez* en *Portal* en de luitenants *Mascarone* en *Ruiz-Gil* van Malaga, welke met de overige uit Gibraltar gekomen waren; — men was bezig tegen de 106 overigen het proces optemaken. — Terzelver tijd heeft men 6 personen dood geschoten, welke een deel hadden uitgemaakt van de bende, die *Herreta* te Ximena heeft trachten te vereenigen. De generaal meldt, dat de troepen en inwoners, welke bij deze actie tegenwoordig zijn geweest, den sterksten afkeer hebben doen blijken van de misdaden, aan welke de opstandelingen zich op nieuw hadden schuldig gemaakt.

De kommandant van de spaansche marine te Cadix heeft last gegeven, dat eene korvet en eenige kleinere gewapende vaartuigen den 27 en 28 onder zeil zouden gaan, om de kusten, ten oosten van de straat, tot Almeira, en ten westen tot Aiamonte, te observeren, ten einde de rebellen zoo veel mogelijk te vervolgen. Zulks veronderstelt het aanwezen van nog andere benden. Het ministerieel blad meldt dienaangaande alleen het navolgende, als de slotsom van de officiele spaansche correspondentie tot den eersten september.

» Sedert het einde van julij zijn, naar men zegt, drie expeditien uit Gibraltar gezeild. De eerste, onder *Valdez*, heeft Tarifa vermeesterd en is van daar verdreven. De tweede, onder *Merconchini*, is te Marbella ontscheept, aldaar afgewezen en naar Gibraltar terug gekeerd, alwaar men, zoo verzekerd wordt, de manschap de vaartuigen heeft afgenomen. De derde, onder *Iglerias*, was een geruimen tijd op de hoogte van Almeira en deed seinen, welke men van de wal beantwoordde. In den ochtend van den 14 zond zij een dertigtal manschappen aan land, terwijl men te gelijk een aantal sluikers zag bijeenkomen, ten einde de opstandelingen te ondersteunen. Gelukkig hadden echter die van Almeira tijd gehad, om zich tot tegenstand gereed te maken. De koninklijke vrijwilligers en tolbedienden kwamen op de been; — sloten eenige verdachte inwoners in de gevangenis, en weldra snelden de bewoners der omliggende dorpen de bevolking van Almeira te hulp. De sluikers verstrooiden zich dadelijk en ontkwamen hunne vervolgers. De opstandelingen werden omringd en, na een moedigen tegenstand, waarbij van weerskanten eenige lieden sneuvelden, gevangen genomen."

— Een houthakker heeft onlangs, in de Ardennes, een' zeer hoogen en zeer ouden boom geveld, welke in deszelfs stam eenige offer-vazen en penningen bevatte. Men heeft opgemerkt, dat die muntstukken samnitische waren, 276 jaren vóór de stichting van Rome geslagen. De ouderdom van den boom, die destijds reeds 60 of 80 jaren oud heeft kunnen zijn, was dus bijna 3600 jaren.

GROOT-BRITANNIE.

LONDEN, *den 3den september.*

Het volgende is een uittreksel uit het dagblad van Droghoda: » De verklaring van *George Hoey*, klerk van het kerspel Termonfechin, in het graafschap Louth, alsmede van *Owen Maguin* en *Patrick Tashe*, beide hoevenaars in gezegd kerspel, houdt in, dat zij, op woensdag, den 18den augustus nabij de pachthoeve van Meagh, in gezegd kerspel gelegen, aan den oever der zee staande, omstreeks half 4 ure in den namiddag, bij hoog tij eene sirene gezien hebben (zij gelooven zulks ten minste volgens de beschrijving, die zij er van hebben gelezen), zijnde van de grootte van een mensch, zwemmende in zee en zich naar de rivier de Boijne rigtende; dat deze sirene slechts vijftien scheeps haak lengten van hen af was, dat zij, benevens verscheiden andere lieden, dezelve duidelijk gezien hebben, zoo dat zij zich onmogelijk konden misgissen; dat haar ligchaam bijzonder blank was, hebbende zij lange armen waarvan zij zich dikwijls bediende, om de muggen, die haar lastig vielen, te verdrijven; dat derzelver haren zeer

zwart waren, en dat haar staart, welken zij dikwijls al duikelende vertoonde, van eene donkere kleur was en dezelfde gedaante als de staart van een' visch had. Zij verklaren, de sirene meer dan een kwartier-uurs lang gezien te hebben, en toen zij hunne standplaats verlieten, was zij nog op de oppervlakte van het water.

„(Get.) GEORGE HOEIJ. OW. MAGUIN. PAT. TAAFTE."

Gemeld dagblad voegt er het volgende bij: „Wij hebben zaturdag deze lieden, ten aanzien van dit op onze kusten buitengewoon verschijnsel, ondervraagd, en hebben zulke voldoende antwoorden bekomen, dat er geen twijfel over de wezenlijkheid daar van in ons gemoed meer overblijft."

den 7den september,

De heer *Rivadia*, gewezen president van Buenos-Aijres, is alhier aangekomen. Hij heeft genoemde plaats den 26 julij, als wanneer aldaar eene gewenschte rust heerschte, verlaten. In Brazilië maakt men steeds toebereidselen, om zich tegen eenen aanval der Portugezen te verdedigen. De keizer *D. Pedro* verzuimt niets, ten einde zich in persoon bij de militairen bemind te maken, met oogmerk, volgens de meening van sommigen, om naderhand op dezelve te kunnen rekenen, tegen de pogingen der gemeenebest-gezinden.—Den 10den julij had men in Curaçao berigt uit Carthagena, dat 3000 man van daar en Santa Martha waren vertrokken, om zich naar Panama te begeven, en zich vervolgens bij het leger van *Bolivar* te vervoegen. In Nieuwjork wilde men berigten hebben uit Panama, inhoudende, dat de intendant aldaar de tijding had bekomen, dat *Bolivar* zich zonder slag of stoot weder van Lima en Callao meester had gemaakt. Gebrek aan dagteekening is echter oorzaak, dat men op deze tijding geen den minsten staat kan maken.

SPANJE.

MADRID, *den 24sten augustus.*

Men zegt dat de generaal *Digeon* van onzen Koning eene zeer uitgestrekte volmagt gekregen heeft, niet alleen ten opzigte van de spaansche troepen, maar ook met betrekking tot het algemeen bestuur, voor zoo ver het de veiligheid en rust des Rijks aangaat. Men verzekert, dat die generaal dan ook den opper-intendant van policie heeft doen aanzeggen, dat indien er geene afdoende maatregelen wierden genomen tegen de complotten, welke te Madrid worden gesmeed, hij dan zelf dien last zoude op zich nemen.

De gouverneur van Tarifa zal voor eenen krijgsraad te regt gesteld worden. Hoewel men hem niet verdenkt van eenige verstandhouding met den vijand gehad te hebben, heeft zijn gedrag echter den Koning grootelijks mishaagd.

Er zijn bevelen gegeven, om in Andaluzie door de politie, huiszoeking te laten doen en al de wapenen, zelfs de jagtgeweren, die er mogten gevonden worden, in beslag te nemen.

De Koning heeft, bij een dekreet, de klasse en orde der vergeldingen vastgesteld, welke aan de militairen en anderen zijn toegekend, die door hunne diensten, gedurende het tijdstip der revolutie, hebben uitgemunt.

De vreemdelingen, die, de zaak der legitimiteit omhelsd hebbende, in de koninklijke gelederen hebben gestreden, zullen dezelfde gunsten als de nationale genieten. De geordende en wereldlijke geestelijkheid, die tegen de revolutionairen hebben gediend, zullen hunnen eersten rang hervatten, en de keus hebben tot de vergeldingen, welke hun volgens hunne diensten, zijn toegekend. Ten einde de respective diensten te schatten van hen, die in dat decreet begrepen zijn, en de klasse te bepalen, tot welke zij moeten behooren, zal er eene junta van kwalificatie worden opgerigt, bestaande uit den luitenant-generaal baron *d'Eroles* den maréchal-de-camp don *Josep Aimerich* en den brigadier don *Carlos Ulman.*

Er is eene nieuwe decoratie gecreerd, het kruis van de Militaire getrouwheid genaamd. De opperhoofden zullen die in goud, de officieren in zilver, en de eenvoudige militairen in metaal van eenen geringen prijs dragen.

Al de voorstanders der koninklijke zaak vóór den 1sten mei 1823, zullen de kroon van Getrouwheid bekomen.

den 25sten augustus.

Brieven van Gibraltar en andere van Oporto in Portugal, komen, inweerwil van den grooten afstand dier beide plaatsen, overeen in te melden, dat de constitutioneelen eene dirigerende junta te Gibraltar hebben, welke groote geldsommen en vele wapenen ter harer beschikking heeft. Wat de junta of de wapenen aanbelangt, daarvan kan men niets stelligs zeggen; maar de overvloed van geld onder de bespringers van Algeziras schijnt aan het door die brieven aangevoerde eenig geloof bij te zetten.

Men spreekt ook van verscheiden constitutionele benden, zoo te voet als te paard, in de binnen-provincien, vooral in Galicie, in Estramadura, in het gebergte van Ronda, en in het graafschap Niebla, in Andaluzie; dit zijn zekerlijk slechts door die partij uitgestrooide geruchten; onbetwistbaar is het echter, dat er, in de ommestreken van Aranjuez, eene vrij sterke partij derzelve bestaat, welke alle de omliggende dorpen als ook de voorbijgangers op contributie stelt.

Mengelingen.

IETS OVER HET ZAMENGEPERST OLIEGAS.

Bekend is sinds eenige jaren de wijze, hoe het gas of de damp van gloeijend gemaakte steenkolen kan gebezigd worden, om, aangestoken zijnde, het licht van kaarsen of lampen te vervangen.—In verscheiden steden van Engeland, ook in Parijs, Brussel en gedeeltelijk 's Hage, is deze verlichting ingevoerd.—In het jaar 1814 bestond er in Londen slechts ééne fabriek van steenkolengas, welke dagelijks 14,000 kubiekvoet maakte; in het begin van het jaar 1823 waren er, volgens eene naauwkeurige opgave, 47, die 's jaars 397 millioen kubiekv. gas vervaardigen, waarmede in 61,203 eigen- of huislampen, en in 7,268 buiten of straatlampen, het licht gebragt wordt. Behalve deze, zijn er nog vele bijzondere etablissementen, waarvan ieder zijn' eigen' *gasometer* heeft.

De omslagtigheid der machine, de stank van het steenkolengas, zoo hetzelve niet zeer gezuiverd is, de groote hitte, die hetzelve van zich geeft:—dit alles deed, zelfs in het aan steenkolen zoo rijke Engeland den wensch ontstaan, om uit olieachtige zelfstandigheden gas te winnen, hetwelk van de bovengenoemde nadeelen bevrijd zoude zijn.

Den heer JOHN TAYLOR gelukte het een *apparatus* uit te denken, waardoor hij ontvlambare lucht of olieachtig gas kon winnen uit iedere soort van olieachtige zelfstandigheid, uit de drie Rijken der Natuur, welke zelfstandigheid door hitte, of anderzins, vloeibaar kan gemaakt worden.—Den 13den junij 1815 verkreeg hij hiervan een patent.—Nu hield hij zich onledig, dit *apparatus* zoodanig te verbeteren en in te rigten, dat hetzelve ook in het groot zoude kunnen dienen. Weinige jaren waren hiertoe genoegzaam, en niettegenstaande de aanmerkelijke tegenkanting van alle belanghebbenden bij de steenkolengas-fabrieken, werd in het het jaar 1821 de oliegas-verlichting in Londen en in 1823 te Parijs ingevoerd. Volgens de voorstanders van het oliegas, staat het licht van hetzelve tot dat van het steenkolengas, als 2: 7; volgens de tegenstanders als 3: 10.—Men bevond, dat men slechts een derde oliegas noodig had, om hetzelfde licht te hebben, als met steenkolengas, waardoor in de machine, en het daarop betrekking hebbende, eene aanzienlijke bezuiniging ontstaat;—dat het oliegas geenen onaangenamen, ja geenen reuk geeft;—en dat de hitte, door de vlam van hetzelve veroorzaakt, merkelijk minder is, dan die van eenig licht hoegenaamd.

Olie- en steenkolengas moesten echter tot nu toe altijd in groote vergaarbakken, *gasometers* genaamd, bewaard worden, en uit dezelve door buizen geleid naar de huizen, waar men zich van dit soort van licht wilde bedienen.

Dit levert veel ongemaks op;—want ten eerste vereischten die pijpen zeer vele kosten, vooral dan, wanneer de huizen, waarin het gas gebrand wordt, eenigermate van elkander verwijderd zijn, daar alsdan de pijpen zoo zeer moesten verlengd worden; anderdeels, wijl één gebrek aan de hoofdpijp, alle kleine buizen, zoo lang de reparatie duurt, onbruikbaar maakt, blijft het altijd gevaarlijk, om, wilde men niet in het geval zijn in het duister te blijven, behalve het gaslicht, nog een gewoon, in de kamer of het lokaal, hetwelk hierdoor verlicht wordt, te hebben, hetgeen voorzeker in groote lokalen ondoenlijk is. Een derde ongemak, hetwelk echter alleen de oeconomie betreft, is, dat men eenmaal met de Directeuren der Gascompagnien gecontracteerd hebbende, om een bepaald getal uren per dag zijn huis te doen verlichten, hierdoor gehouden is, dit licht te betalen, al wilde men er eens dezen of genen avond geen gebruik van maken.

Eene nieuwe uitvinding echter heeft ook hierin voorzien: de heer D. GORDON heeft namelijk het middel uitgevonden, om het oliegas zamen te persen, en wel van 30 volumes tot één; op deze wijze zijn de *gasometers* draagbaar geworden, en alle bovengenoemde ongemakken vervallen; want nu heeft men geene pijpen of buizen meer noodig, en iedere vlam gaat dadelijk uit haar eigen *reservoir*;—en wel door het openen van eene kraan van een bijzonder maaksel, waardoor ook de uit te laten hoeveelheid gas kan geregeld worden. Deze reservoirs zijn van verschillende grootte, en kunnen in een klein bestek eene genoegzame hoeveelheid gecomprimeerd gas bevatten, om acht uren te branden. Hiertoe is een Spherisch reservoir van de grootte van zeven duim diameter genoeg. Grootere, bevatten naar evenredigheid meer gas, en duren langer.—Door de zamenpersing alzoo is de draagbaarheid van het gas verworven, en hiermede al de voordeelen der gewone lampen, namelijk dat men dezelve kan gebruiken waar men wil, en zoo kort en zoo lang als men verkiest,—d. i. zoo lang er olie, of hier *gas*, in is—en men dus niet meer betaalt, dan men gebruikt.

Nu is men ook in staat, zijne woning, of welk lokaal men verkiest, op dezelfde wijze te verlichten, zonder te behoeven te vreezen, dat men zich plotseling in duisternis bevinde: hetgeen met het gas in buizen meermalen het geval geweest is.

De reservoirs of lampen zijn van geslagen ijzer, en kunnen dus, hoezeer het gas ook in dezelve zamengeperst wordt, niet barsten; zelfs dan, wanneer zij scheuren, zoude er geen gevaar zijn, al ware het, dat er eene vlam digt bij was. Door de zamenpersing namelijk, is de uitzettende kracht zeer groot, en het gas zich eens met geweld een' weg banende, zoude de vlam door de zuiging uitgeblazen worden; één-maal het reservoir ontsnapt, vermengt zich het gas met de lucht van de atmospheer, en is geheel krachteloos. De reservoirs, die men in de fabrieken waar het gas vervaardigd wordt, vult, worden hierdoor, als het ware, dagelijks op nieuw beproefd, voor dat de partikulieren ze ontvangen.

In het vorige jaar is te Londen eene compagnie opgerigt, onder de firma van *London Portable Gas Company*, bestuurd wordende door negen directeurs, onder welke de heeren JOHN TAYLOR en DAVID GORDON. Volgens de opgave in hun Prospectus, is het licht van zes kubiekv. oliegas gelijk aan het licht van één pond waskaarsen; en hieruit blijkt genoeg de mindere duurte van het oliegas: want de olie stellende op *f* 32:-per aam, is men in staat, de honderd kubiekvoet gas voor twee gulden te leveren; kostende alzoo de zes voet slecht 12 cents, zeker een prijs, waarvoor men geen pond smeerkaarsen zal koopen,

De voorwaarden, waarop de *London Portable Gas Company* aan hare geabonneerden het gas aflevert, zijn de volgende:

De geabonneerden geven op, welke lampen of reservoirs zij verkiezen, en hoe dikwijls zij die wenschen te laten vullen; de compagnie levert dezelve alsdan gevuld, doet dezelve, leeg zijnde, op den bepaalden tijd weer afhalen, en geeft gevulde in de plaats.

De lampen worden onversierd door de compagnie geleverd, en blijven haar eigendom; alleen wordt bij het aangaan van het contract de waarde der lampen door de geabonneerden bij de compagnie gedeponeerd; welk geld echter bij het eindigen van het contract tegen teruggave der lampen wordt geristitueerd.

De geabonneerden schrijven in voor eene bepaalde hoeveelheid kubiekvoeten gas, en betalen de overeengekomene som, bij het aangaan van het contract: de honderd voet gerekend tegen 6 Sh. 3 d. (Deze prijs is natuurlijk afhankelijk van den prijs der olie)

Zij, die géene tien kubiekvoet daags nemen, betalen meer.

De reservoirs zijn van geslagen ijzer, van de gedaante van eenen geheel ronden bol, of van cijlinders met half bolronde deksels.

Het gas wordt uit de lamp gelaten door eene regtstandige buis, waaraan men horizontale verbinden kan, bij wijze van branches of armen, en aan deze uitlaat buigen kan, naar welgevallen, deze of geene gedaante gegeven worden.

OVER DE VACCINE OF DE INENTING MET KOEPOKKEN.

De openbare tijdingen spreken nog steeds, dat hier en daar, in verscheidene oorden van Europa de natuurlijke kinderpokken uitbarsten, regeren en doodelijk woeden. Zoo blijft dan nog een stijf vooroordeel vele harten en verstanden beheerschen tegen een zoo gezegend voorbehoedmiddel, het welk door de duidelijkste ervaring is bevestigd, en waar aan duizende ouders het behoud hunner dierbare telgen, en zelfs reeds het tegenwoordig geslacht deszelfs leven verschuldigd is. Hoe moeten zij hier van getuigen, en hoe wijs en weldadig zijn de verordeningen, welke vele Regeringen, met vaderlijke voorzorg, hebben daargesteld, om een steeds dreigend kwaad te verhoeden, zoo dat zelfs bekwame Artsen zich, uit eigen beweging, zonder eenig uitzigt op voordeel, aangeboden hebben en werkzaam zijn, de inënting met de koepok, aan de kinderen van onbemiddelde ouders te verrigten. In weerwil hier van miskennen nog velen, der laatste een zoo heilzaam oogmerk en versmaden eene weldaad, welke het hooge gevoel der menschlievenheid hen aanbiedt. Wie zal het niet dankbaar erkennen, wanneer de Regeringen vele maatregelen, wier spoedige uitvoering alle vooroordeelen tegenwerken, van tijd tot tijd met bedachtzaamheid en goedheid verwezenlijken? Zoodra deze echter eenen te hoogen graad bereiken, dan misbruikt, bijzonder de lage volksklasse, niet zelden de heilzaamste bedoelingen, en zoekt daar in, gewetenshalve, eenen grond voor de ongehoorzaamheid dezer hoogere verordeningen, welke niet zelden door eene onbuigzame eigenzinnigheid ondersteund wordt. Bij de zoodanigen blijft nog hier bij het belagchelijke vooroordeel heerschen, dat de kleine kinderen aan de koepok-inënting kunnen sterven: dat men daarom liever de natuurlijke pokken wil afwachten, dewijl het eene openbare zonde is de natuur door de aanwending van kunstmiddelen tegen te werken. Van de beschaafde standen spreken wij niet, want deze kunnen de heilzame verordeningen niet genoeg waarderen, dewijl zij daarin eene algemeene nuttige weldaad voor het menschdom beschouwen, en even daarom de nagedachtenis van den zeer verdienstelijken *Jenner* steeds zegenen zullen. Vergelijkt men de vroegere met de tegenwoordige sterflijsten, dan zal men zich over de tegenwoordige mindere sterfgevallen, bijzonder der kinderen, verbazen: want inderdaad is het waar, dat het pokgift, in het verloop van een jaar, meerder menschen wegsleepte, dan de grootste veroveraar in vele veldslagen aan zijn geweld en heerschzucht opofferde. Men moge hier tegen, bij herhaling, onder schijn van Godsdienst, met eene voorgewende geleerdheid, opkomen, zich niet ontzien, moedwillig en baldadig, eene zoo heilzame weldaad te bestrijden, onde vooroordeelen en alzoo de verblinding van onbeschaafde of zwakke verstanden te huldigen. De Staat heeft het regt, zich, als voogd te gedragen over elk, welke zijn vermogen en zijn invloed, tot nadeel der ingezetenen, moedwillig en gewetenloos, misbruikt, en moet elk, welke tot waanzinnigheid vervalt, of in de ongelukkige omstandigheden geraakt, welke hem niet meer de vrije handhaving van zijnen eigen wil toelaten, beteugelen, gelijk hij tevens waakzaam moet zijn tegen een ieder en tegen alles hetwelk zijne heilzame verordeningen in staat is tegen te werken, zoo niet te vernietigen. Moet dit ook niet het geval zijn bij de zoodanigen, welke de zoo nuttige maatregelen, door hardnekkige onwilligheid, op de onbeschaamdste wijze trotseren, en slechts alleen door het vooroordeel, hetwelk de domheid en het bijgeloof, (twee der slechtste zedelijke Artsen) inprenten, geleid worden? Moet dit ook niet het geval zijn tegen de zoodanigen, welke zich niet schamen, bij herhaling, door openlijke geschriften, in opstand te komen tegen een behoedmiddel, hetwelk de ondervinding, als heilzam, heeft bekrachtigd, en niet nalaten zich te verzetten tegen de gevoelens van mannen van grondige geleerdheid, langdurige ervaring en beproefde beangelooze trouw? Gelukkig, dat reeds de magt van vooroordeelen, bij de meeste menschen, te dezen opzigte is geknot, zoo niet geheel vernietigd, en dat geen duisterling in staat is, het licht te verdonkeren, veel minder te dooven, hetgeen de hoogste wijsheid over de aarde heeft doen opgaan! ja! de huisvader en huismoeder, welke hunne kinderen, teederlijk beminnen, zullen zeker elken, door de Overheid, tot bereiking van een zoo lofwaardig oogmerk, als de inënting met de koepokken is, genomen maatregel, dankbaar erkennen, en de menschenvriend zal zelfs de gestrengheid, welke de wederspannigheid noodzakelijk maakt, goedkeuren.

Tot het bovengezegde voegen wij nog het volgende berigt uit *Londen:*

» Op den 15den maart l. l. hield de te *London* bestaande: *Wetenschappelijke Maatschappij tot bevordering van de inentine met Koepokken*, hare jaarlijksche Vergadering. Uit het Berigt, hetwelk Dr. *Walker* van de aangewende pogingen en werkzaamheden der Maatschappij, gedurende het verloopen jaar, mededeelde, bleek, dat te *Londen*, in het jaar, ontegensprekelijk, 774 menschen aan de natuurlijke pokken gestorven waren, zijnde het nogtans waarschijnlijk, dat er aan deze ziekte meerder zijn gestorven, dewijl niet bij allen (misschien uit vrees of schaamte) de ziekte duidelijk is opgegeven of kan na gespoord worden. De heer *Walker*, zegt tot slot van zijn berigt: de in Russischen dienst staande Dochter *Hahn* heeft aldaar den Minister tot de binnenlandsche zaken den Graaf *Kotschubeij*, de volgende berekening voorgelegd: » Wanneer, door wettelijke verordeningen en derzelver gestrenge opvolging, de natuurlijke pokken door de koepokken verdreven worden, dan kon de Russische Staat 500,000 man meer in het veld brengen. Van Ruslands gezamenlijke bevolking is het vijftiende gedeelte, en dus twee millioenen tweemaal honderd duizend *ongevaccineerd* gebleven, waarvan een vijfde gedeelte, en dus viermaal honderd en veertig duizend kinderen sterven. Wordt nu met betrekking tot de finantien, de waarde van een kind, (gelijk in Rusland geschiedt) op vijf en twintig koebels aangeslagen, dan heeft de Staat door de slachtingen, die de kinderpokken veroorzaken, een schade van elf millioen roebels, welke hij had kunnen ontvangen, wanneer die 440,000 kinderen, door middel van de koepokken, in het leven gebleven waren.

Scheepsberigten.

STRAAT-SUNDA.

Doorgezeild

April 1—Eng. brik *Horatio*, C. Ockleg, van Benkoelen den 27sten maart, naar Sinkapoer, passagier: de heer F. Beaselij. — schip *Java Packet*, C. Boij'e, van Batavia den 30sten dito, naar Amsterdam, passagiers: de heeren De Veije, Brouwer, Hassenkamp, Panhuis, luitenant Vernier en vrouw, mevrouw Wolkman en kind, de heer Didericks en vrouw.

April 4—brik *Fatalkair*, G. Salomon, van dito den 27sten dito, naar Padang, passagier: de heer W. Gedge.

BATAVIA.

Aangekomen.

Maart 29—Portugeesch schip *Aurora*, V. F. Baptista, van Makauw den 27sten februari, met 70 chineezen.

Maart 30—Eng. schip *Eliza*, J. Cole, van Calcutta den 12den januari: passagiers: de resident van Chinsurah D. A. Overbeek, en de secretaris van Chinsurah P. F. G. Overbeek.

Maart 31—Zr. Ms. brik *Jacoba Elizabeth*, 1ste luitenant F. A. Fokke, van een kruistogt om de west den 15den maart.

April 4—schoener *Anna*, J. C. Gouldsmitd, van Benkoelen den 30sten maart.

Vertrokken.

Maart 30—schip *Java Packet*, C. Boijle, over de Kaap de Goede Hoop naar Amsterdam, passagiers: de heeren G. Vernier, H. J. Brouwer, C. L. de Veije, J. Dideriks en vrouw, F. H. F. Hassenkamp, G. A. G. P. J. van Panhuis, mevrouw A. Woltman en kind.

April 1—Voor het gouvernement ingehuurd partikulier schip *Catharina*, W. W. Boijle, naar Padang, met Zr. Ms. troepen, passagiers: de heeren F. Broun en Erkelens.—Eng. brik *General Barnes*, W. H. Bithorn, naar Ceijlon.

April 2—Zr. Ms. brik *Jacoba Elizabeth*, 1ste luitenant F. A. Fokke, koersstellende om de noord.

April 4—Eng. schip *Ninerva*, J. Bill, naar Sinkapoer. — Voor het gouvernement ingehuurde partikuliere brik *Clementine*, F J. Sergé, over Rembang, en Soerabaija naar Makasser, passagiers: de jonge juffrouw C. A. C. Sack, de heer W. Purvis, en 4 officieren.

April 5—Voor het gouvernement ingehuurd partikulier schip *Thalia*, W. Crozier, over Cheribon, Tagal, Pontianak en Sambas naar Banka, passagiers: de resident van Sambas, de heer De Grave, drie gouvernements ambtenaren en Zr. Ms. troepen.

Schepen liggende ter reede.

Z. M. fregat *Melampus*; schepen Evertsen, Lord Minto, Machbarie, Henriette Elizabeth; brikken Odiese, Jupiter, De Drie Maria's, Cheribon; schoener Anna. — Eng. schip Eliza; schoener Garib.- Amerik. schip Eliza. — Portugeesch schip Aurora; brik Eliza.—Chinesche jonk Goantjing.

SAMARANG.

Aangekomen.

Maart. 21—Chinesche brik ... Tan Liangseeng, van Riouw.—dito brik *Kimsoen*, Lim Hiang, van Cheribon. — dito brik *Djie Kimsoen*, Lie Soenhong, van dito.

Maart. 22—Kruispraauwen *Trenganoe*, *no.* 12 en 13, Bodiman en Oosman, beide van Pekalongang.

Maart. 23 — schoener *Joanna Theodora*, Smaeel, van Japara.

Vertrokken.

Maart. 19—schip *Star*, E. Cook, naar Soerabaija, Timor, Banda, Ternate en Amboina, passagiers: kapitein Mossel en luitenant Lammers, de heer en mevrouw Seriere, en de heer Schabbing.

Maart. 22—Chinesche brik *Gollek*, M. Hornung, naar Rembang.—dito brik *Joanna*, J. Fernatus, naar dito.

Schepen liggende ter reede.

Kruispraauwen *Trenganoe No.* 12, 13, 14 en 15; brikken Susanna Barbera, Dorothea, De Ondernemer, Cornelia, Carolina, Hendrik, Cato, Eleonora, Johanna Hubertina, Jacoba Ambrosina, De Hoop; schoeners De Snoek, Joanna Theodora.—Arab. schip Alabab Alkarim; brik Fatalkair; sloep Cheribon. — Maleische brikken Prie Tjinioong, Tomene, Boejang Slamat.—Chinesche brikken Ingsoen, Zechond, Jacoba, Soenhien, Bianhong, Hohien, Kimsoen, Djie Kimsoen; sloep Haphin.

SOERABAIJA.

Aangekomen.

Maart. 20—schip *Soerabaya*, J. Farres, van Batavia den 6den maart, met Zr. Ms. troepen; passagiers: de heeren C. B. Cramer, en J. Broun.—fransche fregat *La Thétis*, kapitein ter zee Baron de Bougainville, van Cochin China. — dito korvet *l' Esperance*, kapitein Du Campeer, van dito.

Maart. 24—schip *Star*, E. Cook, van Batavia den 9den maart, passagiers: de heeren Serrière en familie, S. Engelhard, S. Smit, Rudolff, Mossel en Lammers.

Vertrokken.

Maart. 23—Zr. Ms. korvet *Lynx*, en schoener *Emma*, kapitein luitenant Willinck, en 1ste luitenant Elgenhuisen, beide naar een kruistogt.

Maart. 26—schoener *Tartar*, R. Sijmons, naar Samarang en Batavia.

Schepen liggende ter reede.

Zr. Ms. fregat *Dageraad*: korvetten *Anna Pawlona*, roei-kanonneer-boot *No.* 7; kanonneer-booten *No.* 15 en 16; schepen Pamanoekan, Pekin, Race Horse, Boeroong, Geap Goan, Habson, Carolina en Jacoba, Marzoek, Hapipa Awica, Soerabaija, Star; brikken Levinia, Grace; fregat La Thétis, korvet l' Esperance; schoeners De Hoop, Iris.

Staatsblad

UITGEKOMENE NUMMERS.

No. 15. Resolutie van den Gouverneur Generaal in Rade, van den 8sten maart 1825 no. 5. houdende bepalingen omtrent het vertimmeren of repareren van partikuliere schepen op het eiland *Onrust*.

No. 16. Besluit van den Secretaris van Staat, Gouverneur Generaal over Nederlandsch Indië, van den 25sten maart 1825 no. 4, houdende bepalingen omtrent de reis en verblijf kosten te genieten door de leden der weeskamers, die zich ambtshalve, op eenen grooteren afstand dan van zes palen van hunne woningen begeven.

Gedrukt te BATAVIA, ter Algemeene LANDS DRUKKERIJ.

Bataviaasch Advertentie-blad.

No. 15. *Zaturdag den 9den April* 1825.

De Maleische spraakkunst van *J. Marsden*, door den secretaris van het Gouvernement voor de Inlandsche zaken, den heer *C. P. J. Elout*, gedurende deszelfs verlof-tijd naar Nederland, uit het Engelsch in het Nederduitsch en Fransch vertaald zijnde geworden, zijn daarvan onlangs een zeker getal exemplaren bij het Gouvernement ontvangen, welke dadelijk door hetzelve verkrijgbaar zijn gesteld, te Batavia aan 's Lands Drukkerij, en voorts op alle de residentien van Java en Madura, en op alle 's lands buiten-etablissementen, bij de eerste plaatselijke autoriteiten.

Dit berigt zal gewis aangenaam zijn aan alle de beoefenaren der Maleische taal in het algemeen, en inzonderheid aan die onzer landgenooten, welke of niet in de gelegenheid zijn geweest om zich het oorspronkelijke werk eigen te maken, of de Engelsche taal niet genoeg magtig zijn om hetzelve met vrucht te kunnen gebruiken; te meer daar de vertaling van den heer *Elout* zich door hare juistheid en naauwkeurigheid aanbeveelt, en van den oorspronkelijken auteur zelven den verdienden lof heeft ontvangen.

De prijs van dit werk is gesteld op *f* 8:-: indisch, per exemplaar, en zal gewis zeer gering worden bevonden, wanneer men, bij de beschouwing van de innerlijke waarde van hetzelve, in aanmerking neemt den uitmuntenden typographischen arbeid daaraan besteed door de Nederlandsche boekdrukkers *Enschedé en Zoonen*, die door deze proeve hebben getoond dat ook in dit vak de Nederlandsche kunst voor geene vreemde behoeft te wijken.

De algemeene secretaris,
BOUSQUET.

PRIJS-COURANT, *waarnaar, gedurende de drie eerstvolgende maanden, zullen geheven worden de* INKOMENDE REGTEN, *op de hieronder gemelde* WOLLEN- EN KATOENEN GOEDEREN, IN VREEMDE LANDEN VERVAARDIGD, *en het zij met vreemde dan wel met Nederlandsche schepen aangebragt wordende, opgemaakt in voldoening aan de resolutie der Hooge Regering van den 14den februari 1824 no. 4, gepubliceerd in de Bataviasche Courant van den 21sten februari 1824 no. 8.*

WOLLEN GOEDEREN.

Lakenen extra super fijne		*f* 15:	--	per	el.
Dito, super fijne		10:	--	„	„
Dito, fijne		7:	15	„	„
Dito, gemeene		2:	15	„	„
Half laken of Ladies Cloth	*1ste soort*	5:	--	„	„
Dito,	*2de* „	3:	--	„	„
Pelisse laken	*1ste* „	5:	--	„	„
Dito,	*2de* „	3:	--	„	„
Laken Rassen, roode		30:	--	„	stuk.
Dito, andere kleuren		18:	--	„	„
Cazimieren *1ste soort*		4:	--	„	el.
Dito *2de* „		3:	--	„	„
Grijnen of Polimieten		2:	--	„	„
Flanel		1:	15	„	„
Wollen dekens *1ste soort*		20:	--	„	paar.
Dito, dito ordinair		12:	--	„	„
Wagen passement		---	20	„	el.
Vlaggedoek		---	10	„	yd.
Carpetten		2:	15	„	„
Bankkleedjes		10:	--		ieder.
Tafelkleeden		4:	--	„	yd.
Karsaai		22:	--	„	stuk.
Bombazets		25:	--	„	„
Prentannioes		2:	15	„	el.

KATOENEN GOEDEREN.

Kambriks.	$\frac{7}{8}$-12	yards	*f* 8:	--	per	stuk.
Kalicos en zoo gen. Loom Cloth.	$\frac{6}{4}$-24	„	12:	3	„	„
Shirtings.	$\frac{7}{8}$-24	„	8:	24	„	„
Made pollams.	$\frac{7}{8}$-24	„				
Long Cloth.	$\frac{7}{8}$-36 42	„	25:	--	„	„
Jacopet Mouslin of Neteldoek.	$\frac{6}{4}$-20	„	13:	6	„	„
Neteldoek, verschillende soorten.	$\frac{7}{8}$-10	„	6:	18	„	„
Gekeperd of zoogen. Tweeld Cloths.	$\frac{6}{4}$-24	„	12:	3	„	„
Nagemaakte roode Madrassche doek.			10:	--	„	doz.
Nagemaakte Paliakatsche dito.			10:	--	„	„
Bandannos of Andrinopel roode dito.			10:	--	„	„
Nagemaakte Musulipatamsche dito.			9:	--	„	„
Fancij dito.			8:	--	„	„
Gebatikde (nagemaakte) dito.			12:	--	„	„
Sarongs, (gewevene.)			4:	--		ieder.
Dito (gedrukte.)			2:	--		„
Dito (nagem. gebatikde aan eene zijde.			4:	--		„
Dito (nagem. gebatikde aan beide zijden.			6:	15		„
Slindangs, (nagem. aan eene zijde gebatikde) voor volwassenen.			3:	--		„
Dito (nagem. gebatikd aan beide zijden).			4:	--		„
Sitzen meubel of andere van verschillende kleuren, gekleur. lilas daar onder begrepen.	yards $\frac{7}{8}$-24 a-8 $\frac{7}{4}$-28		16:	15	per	stuk.
Gedrukte katoenen tweekleurige.	[illegible]		18:	3	„	„
Gedrukte katoenen, enkele kleuren.	$\frac{7}{8}$-24 a-a $\frac{7}{4}$-28		9:	27	„	„
Gekleurd of geverwde kambriks.	$\frac{7}{8}$-12		8:	24	„	„
Geverwde made poll.	$\frac{6}{4}$-24		18:	--	„	„
Gekeperd wit lijnw. of zoogen. Jeans.	$\frac{7}{8}$-35		35:	--	„	„
Jeannets	$\frac{3}{4}$-37		35:	--	„	„
Katoenen of moltons dekens.			15:	--		ieder.
Mans-kousen.			22:	--	per	doz.
Dames-kousen.			30:	--	„	„
Halve-kousen.			8:	--	„	„
Slaapmutsen.			13:	6	„	„
Handschoenen.			6:	18	„	„
Suspenders.			6:	18	„	„
Naaigaren in doozen van 12 ballen.			1:	--	„	doos.
Dito in ponden.			8:	--	„	pd.
Gingams, $\frac{5}{8}$ yd. br. verschill. lengt.			--	15	„	el.
Dherries of nagem. Jap. linn.	$\frac{3}{4}$ yd.		--	12	„	„
Grankies	$\frac{3}{4}$ yd.		--	12	„	„
Quiltings	1 yd.		1:	$7\frac{1}{2}$	„	yd.
Drils of dubb. dimities	$\frac{3}{4}$ yd.		--	10	„	el.
Sateens, witte			--	15	„	„
dito, gekleurde			--	15	„	„
Quiltings, geverw. cordr. drils Flor.			--	$22\frac{1}{2}$	„	„
Gekleurde Jeans			--	$22\frac{1}{2}$	„	„
Katoenen garens van no. 1 tot no. 40			2:	--	„	pd.
Dito, „ 41 „ 120			3:	--	„	„
Dito, daarboven			4:	--	„	„
Geverwde morrees, l. 18 b. 1 y.			8:	15	„	stuk.
Geverwde katoenen kasimiers			--	20	„	yd.
Checks 10 yard lang			--	15	„	„
Baftas 20 yards lang			6:	--	„	stuk.

Sarongs en slindangs voor kinderen zullen slechts onderworpen zijn aan de helft der regten voor die voor volwassenen bepaald.

De el in deze prijs-courant bedoeld, is de oude Amsterdamsche el van 27 duim.

Alle vreemde wollen of katoenen goederen, ingevoerd wordende van andere lengten en breedten dan hierin vermeld, zullen berekend worden pro rato van den inhoud.

Alle vreemde goederen van wol of katoen gemaakt, niet in deze prijs-courant bekend gesteld, zullen worden getaxeerd naar den marktprijs tijdens den invoer, en de inkomende regten daarop berekend, tot dat dezelve in de volgende prijs-courant zullen bekend gesteld worden.

Batavia, den 30sten maart 1825.
De hoofd-directeur van financien.
J. C. GOLDMAN.
De adjunct-directeur der inkomende en uitgaande regten.
KRUSEMAN.

—HOUT-VERKOOPING. Wordt van wege de Hoofd-Directie van Financien aan de Gemeente bekend gemaakt, dat, op den 7den april aanstaande, en volgende dagen, ter algemeene Stapelplaats alhier, publiek aan de meestbiedenden zullen worden verkocht: alle zoodanige Gouvernements houtwerken als op die dagen zullen worden aangewezen, en waarvan eene specifieke lijst, met en benevens de verkoops-voorwaarden, op het residentie-kantoor alhier, ter lezing liggen.

Ter ordonnantie van de Hoofd-Directie voornoemd.
De secretaris,
DUIJVENÉ.
Batavia, den 25sten maart 1825.

—NARIGTEN verlangd wordende omtrent den persoon of de nalatenschap van *Abraham Sinteur*, welke gezegd wordt, in den jare 1784 als hooplooper, met het schip CONSTANTIA uit Holland naar de Oost-Indien, te zijn vertrokken, en in den jare 1807 te Batavia als substituut in leven was; zoo wordt een ieder, die eenige narigten dienaangaande geven kan, verzocht, dezelve aan den ondergeteekenden intezenden.

De Resident van Batavia,
VAN HOGENDORP.
Batavia, den 29sten maart 1825.

—DE ondergeteekende directeur der bosschen en waarnemend resident van Rembang, maakt bij deze aan allen en een iegelijk bekend, dat op dingsdag den 19den april 1825, des morgens te 9 ure, in het fort alhier, in het openbaar, provisioneel en onder nadere approbatie, bij den afslag aan de minstbiedenden zullen worden uitbesteed: de leverantie van 960 hangmatten padie en 170 koijangs rijst, bij de departementen benoodigd; zullende de conditien dier aanbesteding na den 1sten april op het bureau van den resident alhier ter lezing liggen.

De uitbesteding, zoo als boven gezegd is, bij den afslag zullende geschieden, zullen de gadinghebbenden geene inschrijvings biljetten behoeven intezenden.

De direct. der bosschen, waarn. resident van Rembang.
P. H. VAN LAWICK VAN PABST.
Rembang, den 30sten maart 1825.

DE resident van Krawang verlangt een klerk, adres bij den heer kolonel *Schenck*, te Weltevrede. *De Resident voornd.*
F. VALCK.
Wanajassa, den 4den april 1825.

—DE KERKERAAD DER HERVORMDE GEMEENTE TE BATAVIA, maakt hiermede bekend, dat met goedkeuring van het Gouvernement, voortaan om den anderen zondag Godsdienst-oefening in de buiten-kerk en in de schoolkamer van Weltevrede zal gehouden worden, met die uitzondering, dat, wanneer er op den tweeden zondag in de maand, des ochtends militaire-kerk geweest is, dien dag altijd Godsdienst-oefening in de buiten-kerk zal zijn. De eerste Godsdienst-oefening in de schoolzaal van Weltevrede, zal plaats vinden, op zondag den 17den april aanstaande, op den gewonen tijd.

Personen, die verlangen mogten eene vaste zitplaats voor de Godsdienst-oefeningen in gemelde school-kamer te bekomen, worden verzocht, zich daartoe bij den kerkmeester der Gemeente, den heer *J. van Slingelandt*, te vervoegen, hebbende de kerkeraad daaromtrent deze bepaling gemaakt, dat al wie eenen stoel in de buiten-kerk, in huur heeft en op den duur blijft behouden, voor eenen stoel in de schoolzaal slechts één Sp. mat in het jaar, aan de kerkekas betaalt; maar dat al wie geenen stoel in de buiten-kerk in huur heeft, voor eenen stoel in de schoolzaal twee Sp. matten in het jaar behoort te voldoen.

Op last des kerkeraads voornd.
D. LENTING, *Scriba.*
Batavia, den 1sten april 1825.

VASTGESTELDE PRIJZEN
van het Brood en Varkens-vleesch te
BATAVIA.

Tarwen brood de 16 oncen.	*f* —	7st. 2d.
Varkens-vleesch het katje	- —	8:—:
Ossen-vleesch het pond	- —	6:—:

De Resident,
VAN HOGENDORP.

MARKTPRIJZEN
der ondervolgende Waren te Batavia,

Klapper-olie per takk. of 33 bott.	*f*	13: —:—:
Katjang-olie dito dito	-	12: —:—:
Rijst per koijang	*f* 110 à -	125: —:—:
Idem per gantang	-	—: 15:—:
Brandhout de vad. van 18 vt. op 6	-	15: —:—:

VASTGESTELDE PRIJZEN
TE SAMARANG.

Tarwen brood van 20 lood	*f* —	7st. 2d.
Varkens-vleesch het pond	- —	8:—:
Rundvleesch het pond	- —	5st. 2d.

De Resident.
H. J. DOMIS.

MARKTPRIJZEN

Een koijang rijst	*f*	110: —:—:
Een kan klapper-olie	-	1: —:—:
Een kan katjang-olie	-	— 28:—:
Een kleine vadem brandhout	-	4: —:—:
Een bos bindrotting	-	— 12:—:
Een pond lamp-katoen	-	— 24:—:

EDICTALE CITATIEN.

Pro Justitia

ALZOO DE RAAD VAN JUSTITIE TE SAMARANG, op het daartoe door den fiskaal bij denzelven raad, Mr. *Abraham Hendrik D'Ozij*, R. O., in dato 16 maart 1825, gedaan verzoek heeft verleend het eerste default en ten profijte regtens geadmitteerd tot het doen eener tweede citatie, bij edicte, *ad valvas curiae*, tegen allen en een iegelijk die eenig eigendom actie of pretentie vermeenen te hebben, op eene somma van vier honderd en negentig guldens, voortspruitende uit den verkoop van een honderd en veertig kranjangs tabak, aangehouden in de residentie Soerakarta;

Zoo is het, dat ik *Daniel Pijl*, eerste deurwaarder en gezworen exploiteur bij den raad van justitie voornoemd, voor de tweede maal dagvaard, allen en een iegelijk die zich tot dezelve vier honderd en negentig guldens indisch, mogten geregtigd achten, om in persoon, of wel door gemagtigden te compareren, op woensdag den 27sten april 1825, des morgens te acht ure precies, ter openbare rolle van gemelden raad, ten einde het eerste default te purgeren als nog hun vermeend

regt en pretentie te instituëren, en te aanhooren zoodanigen eisch en conslusie als door den fiskaal voornoemd, tot confiscatie van gemelde vier honderd en negentig guldens, zal worden gedaan en genomen, daartegen te antwoorden en te procederen als naar regten, sub pœne tegen de nalatigen of non-comparanten, dat zij zullen worden verklaard van hun regt en pretentie te zijn verstoken, en hen deswege zal worden opgelegd een eeuwig stilzwijgen.

Aldus gedaan, geafficheerd en gepubliceerd van de puije van het raadshuis te Samarang, den 19den maart 1825.

De eerste deurw. en gezw. exp. bij den raad van justitie voornoemd,
D. PIJL.

—ALZOO DE RAAD VAN JUSTITIE TE BATAVIA, aan den prokureur *Albert Willem Nicolas van Gent*, voor en van wege de desolate boedelkamer, als administrerende den insolventen boedel van den Chinees *Io Tjoenko*, en als zoodanig impetrante van appointement van citatie, bij edicte *ad valvas curiae*, contra alle bekenden en onbekenden, die eenig regt, actie of pretentie op gemelden boedel vermeenen te hebben, tegen de non-comparanten heeft verleend het tweede default en eene derde citatie;

Zoo is het, dat ik *Johan Robbert Dirks*, fungerend deurwaarder en gezworen exploiteur bij gemelden raad, bij deze voor de derde maal dagvaard, alle bekenden en onbekenden, die eenig reg, actie of pretentie ten laste van voornoemden boedel vermeenen te hebben, om op donderdag den 5den mei 1825, des morgens te half acht ure precies, ter openbare rolle van gemelden raad, te compareren dan wel gemagtigden te zenden, ten einde het tweede default te purgeren en te zien dienen van intendit, met de verificatien daartoe specterende, en voorts als nog hun regt, actie of pretentie te instituëren, sub pœne dat aan de non-comparanten, zal worden opgelegd een eeuwig stilzwijgen.

Aldus gepubliceerd en geafficheerd, na voorgaande klok-slag, van de puije van het raadhuis te Batavia, den 7den april 1825.

De fungerend deurw. en gezworen exploiteur voornoemd,
J. R. DIRKS.

Vendu Departement.

Op maandag den 11den april 1825.

VOOR een huis op groot roeamalakka, voor rekening van *Genier en Lagnier*, van mahoniehouten meubelen, kristal-werken, pennen, spaansche saffraan, lakens, kurken, en andere negotie-goederen meer.

Op dingsdag den 12den april 1825.

VOOR het negotie-huis van *W. Steetz*, in de buiten nieuwpoort-straat, van madera wijn in pijpen en in bottels, ansjovis, keuken-zuur, banket, groene kaas, ingelegde groenten, azijn, laarzen en schoenen, jamaica rum per kistjes van een dozijn, witte hoeden, eenige fransche en hollandsche boeken, diverse japansche goederen, paarden, enz.

Op woensdag den 13den april 1825.

VOOR het negotie-huis van *J. van Dijk*, op Goenoeng-saharie, van paarden, wagens, juwelen, goud- en zilverwerken, mahoniehouten en andere meubelen, draai-orgels, spiegels, schilderijen, zadels en hoofdstellen, fraaije kristal-werken, koperen keukengereedschappen, lakens, chitsen en spreijen, gemaakte kleederen, roode-, madera-, rhijnsche- en andere wijnen, provisien, enz.

Op donderdag den 14den april 1825.

VOOR het kantoor van *J. L. Diering*, op de groote rivier, van fijne zwarte en blaauwe lakens, bij het stukje van 2½ en 5 ellen, heeren en dames zadels, marokijn leder, wagenpassementen, een reiswagen, saffraan in groote en kleine doozen, madera- en roode wijnen, azijn in bottels, pepermunt, eau de luce, kardoes-papier, lokketten, muur-stolpen, klossen, rotting-matten,

Voorts wagens, trek- en rijpaarden, van den heer *Page* die naar Samarang vertrokken is, alsmede een fraaije engelsche handchais.

Op vrijdag den 15den april 1825.

VOOR het negotie-huis van *Forestier en Co.*, op de groote rivier, van madera-, teneriffe- en roode wijn, azijn, bier, brandewijn, zijden doeken en andere zijden en katoenen goederen, spermacetie- en was-kaarsen, patent filtreer machines, thee, papier, pennen-schachten, gemaakte tabak, manilla planken, ijzeren pannen, en andere goederen meer.

Verkoop van Goederen.

BIJ den ondergeteekenden zijn te bekomen: diverse fraaije japansche goederen, bengaalsche wagen-tuigen, rijst van de beste kwaliteit, bij de koijang of meerdere kwantiteit; constantia-, madera- en brandewijn, in pijpen of op bottels; jenever per kelder of bij grootere partijen, astrale biljart lampen, saffraan. Echte brusselsche kant en kanten tusschenzetsels, kinder speelgoed en diverse goederen meer. Ook zijn bij denzelven verkrijgbaar gemaakte manskleederen, of kunnen bij denzelven worden aangemaakt. P. FROELECKE.

Batavia, 2 april 1825.

—TE KOOP. Eene zeer fraaije met alle gemakken voorziene plaizier kotter met dies toebehooren en twee metalen stukjes; verder een dito engelsche giek, te bevragen bij
WAFTENDORFF, HIPP EN ZIMMERMAN.

—BESTE madera wijn in pijpen en halve pijpen, diverse soorten van fransche roode- en witte wijn, jenever, brandewijn, manilla cigaren, boter en andere provisien, zwarte en witte zijden en katoenen kousen in soorten, hoeden, biljard keus, japansche goederen, bendie- en andere tuigen, meubelen en schilderijen, goud en zilverdraad en galon, een elegante brusselsche chais, en andere goederen meer. bij
W. STEETZ, *junior.*

—BIJ *Ferwerda en Co.*, zijn behalve de reeds vroeger geadverteerde goederen, te bekomen, fraaije jagtgeweeren met dubbelde en enkelde loopen, versch suikerwerk in flesschen, bestaande in gesuikerde amandelen, erwtjes, alevelletjes, muisjes pepermunt, enz.; extra fraaije olie en azijnzetjes, olijven, augurkjes, echte eau de cologne, pomade enz.

Batavia, den 31sten maart 1825.

Op donderdag den 14den april 1825, des morgens te 9 ure,

ZAL DOOR DEN VENDUMEESTER TE SAMARANG, alwaar te dien dage vendutie zal worden gehouden, ten overstaan van eene kommissie uit den Raad van Justitie dezer stede, op vordering en ten bijwezen van den deurwaarder bij gemelden raad, krachtens appointement van executie door gemelden raad, in dato 16 februari 1825, verleend aan den alhier woonachtigen koopman *Willem Klein*, contra *Philippus Michiel Bosottiel*, publiek worden verkocht:

Eene brik genaamd CORNELIA, met dies zeil en trail, zoo als dezelve is liggende in de rivier *Torbaija*, zijnde de lengte van de kiel 45 voet, dito van het dek 56 voet, de uiterste breedte 19½ voet, en de diepte van het ruim 9¼ voet, groot ongeveer veertig last; en voorts eenige losse goederen toebehoorende aan voornoemden, *Philippus Michiel Bosottiel*,

Die gading heeft om gemelde brik en losse goederen te koopen, die kome ten dage en ure voorschreven aanhooren de conditien en doe zijn profijt.

Aldus gepubliceerd te Samarang, den 25den maart 1825.

De eerste deurw. en gezw. exp. bij den raad van justitie voord.
D. PIJL.

Op maandag den 25sten april 1825, des morgens te 9 ure,

ZAL door den vendumeester dezer residentie, ten overstaan van den heer resident van Pekalongang, bij executie worden verkocht, ter plaatse alwaar te dien dage vendutie zal gehouden worden:

Zeker erf, bebouwd met een steenen met pannen gedekt huis en bijgebouwen, staande en gelegen aan de rivier kant in de chinesche kampong alhier.

Voorts zoo als gezegde vastigheid ter plaatse voorschreven is toebehoorende aan de erven van wijlen *Liem Hok*.

Indien er iemand mogt zijn, die eenig regt, actie of toezegging op voornoemd huis zoude willen pretenderen en zich opposeren tegen de executie en verkooping, die kome en make het mij ondergeteekenden bekend.

Die gading heeft om gemelde vastigheid te koopen, kome ten dage, ure en plaatse voorschreven aanhooren de conditien en doe zijn profijt.

Aldus gedaan en gepubliceerd, na voorgaande klok-slag te Pekalongang, op heden den 26sten maart 1825.

De deurw. en gezw. exp. ter residentie Pekalongang,
D. OTGENS.

—DE ondervolgende slaven worden te koop gepresenteerd en zijn te bevragen ter Lands Drukkerij.

Januari, komplete zadelmaker en wagenbekleeder, met zijne vrouw; *Tjendana*, kindermeid met hare kinderen: *Mingoe*, oud 4 jaren, *Almieda*, oud 3 jaren, *Saptoe*, oud 1 jaar.	familie.
Batjo, tuin-jongen, met zijne vrouw, *Bernita*, huismeid, met hare kinderen, *Kemis*, oud 7 jaren, *Toké*, oud 3 jaren, *Azor*, oud 1 jaar.	dito.
Bangle, slaven-kokkin, met hare kinderen, *Jaroenta*, huis-jongen, oud 17 jaren, *Tonkin*, huis-meid, oud 14 jaren. *Naamboe*, meisje, oud 8 do.	dito.
Tober, boter-karner met zijne vrouw, *Aija*, huis-meid. *Bitja*, huis- en werk-meid.	dito.

Op vrijdag den 22sten april 1825.

ZULLEN namens President en Leden der desolate boedelkamer, als administrerende den insolventen boedel van den zich van hier verwijderd hebbenden *A. L. P. de Serière*, ten overstaan van eene kommissie uit den Raad van van Justitie alhier, des morgens te 11 ure precies, voor het sterfhuis van wijlen *P. Boudet*, in de buiten nieuwpoort-straat alhier, publiek verkocht worden, de ondervolgende, tot gedachten boedel behoorende vastigheden, te weten:

No. 1. Zeker restant stuk tuin-, wei-, zaai- en bosch-land, genaamd groot kampong Maleijo, kampong Balie, Tabat Patanie, Tabat Masarie, Pantjoran en Minting, bebouwd met een klein steenen huis, voor eene mandoors of opzieners woning, steen-bakkerij, de opstalling en boeijangs woningen van bamboes, met alang alang gedekt, staande en gelegen buiten deze stad, boven Meester Cornelis, aan de weszijde van de groote rivier, in het westerveld het 5de van het blok M, sub no. 132 en 183, litt. A, bij de verponding doorloopende no. 6104.

No. 2. Zeker stuk land, zijnde een gedeelte uit eene meerdere partij van het land groot kampong Maleijo, bebouwd met een steenen huis met pannen gedekt, benevens bijgebouwen van bamboes met adap gedekt, staande en gelegen omtrent 5 uren gaans, zuidwaarts buiten deze stad aan de westzijde van de groote rivier, of in het westerveld het 3de deel van het blok M, sub no. 181 en 182, litt. B, bij de verponding doorloopende no. 6100.

No. 3. Zeker stuk tuin-land, zijnde een gedeelte uit eene meerdere partij van het land groot kampong Maleijo, in de wandeling genaamd Pabean Tjilauw, een gedeelte van Doerian Tiga en Banka, thans hernaamd Werklust, bebouwd met een suiker molen, met steenen vernuis en houten cijlinder, bamboezen opstal en bamboezen huizen bijgebouwen, allen met allang allang gedekt, staande en gelegen omtrent 3 a 4 uren gaans, zuidwaarts buiten deze stad aan de westzijde van de groote rivier, in het westerveld, het 3de deel van het blok M, sub no. 191, 192 en 229, litt. F, bij de verponding doorloopende no. 6101.

No. 4. Zeker stuk tuin-land, zijnde een gedeelte uit eene meerdere partij van het land groot kampong Maleijo, be-

bouwd met een steenen huis met pannen gedekt, staande en gelegen omtrent 3 uren gaans, zuidwaarts buiten deze stad, aan de westzijde van de groote rivier, of in het westerveld het 3de deel van het blok M, sub no. 182 en 189, litt. D, bij de verponding doorloopende no. 6102.

No. 5. Zeker ledig stukje land, zijnde een gedeelte uit eene meerdere partij van het land groot kampong Malejo, in de wandeling genaamd Satie, gelegen omtrent 3 uren gaans, zuidwaarts buiten deze stad, circa 90 roeden zuidelijk in het westerveld, het 3de deel van het blok M, sub no. 206, bij de verponding doorloopende no. 6103.

No. 6. Zeker stuk tuin-land, zijnde een gedeelte uit eene meerdere partij van het land groot kampong Malejo, bebouwd met een groot steenen woonhuis, kombuis, dispens met pannen, steenen tabak huis en dito padie. huis met adap, benevens bamboezen paardenstal, wagen-huis en slaven vertrekken, allen met adap gedekt, een steenen tempel met pannen gedekt, omringd met hekwerk, staande en gelegen omtrent 3 uren gaans, zuidwaarts buiten deze stad, aan de westzijde van de groote rivier, in het westerveld, het 3de deel van het blok M, sub no. 185, litt. C, bij de verponding doorloopende no. 5874.

In het eigendoms bewijs van welk perceel het volgend servituut vervat is. « De generale conditien van de percelen door den heer comparant, *A. L. P. de Serière* met den vorigen « eigenaar (Mr. *J. Burger*), gemaakt « bij den primitiven koopbrief van het « bevorens in zijn geheel bestaande, doch « sedert gesplitste kampong Malejo, « in dato 12den februari 1818 pag. 52, « omschreven, zullen moeten blijven « en geobserveerd worden, voor zoo « verre de omstandigheden daar in geene « verandering hebben te weeg gebragt."

No. 7. Zeker stuk tuin-land zijnde een gedeelte uit eene meerdere partij van het land kampong Malejo, bebouwd met een steenen huis, steenen kombuis, dispens met pannen gedekt, benevens wagenhuis, paarden stal en slaven vertrekken van bamboes, met adap gedekt, staande en gelegen buiten deze stad, in het westerveld het 3de deel van het blok M, en N, sub no. 182 en 183; litt. E, bij de verponding doorloopende no. 7393.

No. 8. Zeker stuk tuin-land, bebouwd met een steenen woonhuis, kombuis, dispens, slaven vertrekken, paarden-stal en wagenhuis, staande en gelegen buiten deze stad, in het oosterveld het 20ste deel van het blok L, sub no. 9, bij de verponding doorloopende onder no. 7421; en

No. 9. Zeker restant stuk tuin-land, thans bebouwd met een steenen huis, met pannen gedekt, kombuis, wagenhuis en paarden stallen, allen met adap gedekt, staande en gelegen aan de oostzijde van de groote rivier, in het oosterveld, het 21ste deel van het blok L, sub no. 29 en 30, bij de verponding doorloopende onder no. 7122, op welk laatste perceel almede een servituut ligt, hierin bestaande, dat de eigenaar eene vrije en onverhinderde passage van twee roeden, over of door hetzelve naar kampong Malejo laten moet.

Die gading hebben, komen ten dage en plaatse voornoemd, aanhooren de condities, welke inmiddels ter secretarie der desolate boedelkamer en ten vendukantore van des morgens negen tot des middags twaalf ure, ter visie liggen en doen hun profijt.

Namens de desolate boedelkamer,

De secretaris,

FOCQUIN.

—Uit de hand te koop. Een goede kok, met zijn wijf, zijnde wasscherin en strijkster; te bevragen ter lands drukkerij.

—*For Sale. The two Houses on Konings Plain at present occupied by Messr.* Verneulen *and* Wilson, *apply to* THOMSON WHITEMAN & CO.

—Boter, zoetemelksche en leidsche kaas, gezouten ossentongen, thee, beste rhijnsche wijn, stoughton's elixir, jenever op bessen, enz bij

G. VAN HARPEN.

Op maandag den 25sten april 1825, des morgens te 9 ure;

Zal door den vendumeester te Samarang, op vordering en ten bijwezen van den ondergeteekenden deurwaarder en gezworen exploiteur bij den landraad alhier, krachtens appointement van executie, door den Resident van Samarang verleend, dato 26 october 1824; aan *C. C. Donkel*, contra de mooren *Mohamat Taheer*, *Tambie Gandoe* en *Mohamat Areet*, alle woonachtig alhier, alwaar te dien dage vendutie wordt gehouden, publiek worden verkocht:

Zeker stukje land, gelegen bezuiden en buiten de stad Samarang, aan de noordzijde van de noordelijkste straat, in de moorsche kamp, wijk litt. P, no. 6, den moor *Mohamat Areet*, in eigendom toebehoorende.

Ieder die eenig regt, actie of pretentie op voornoemd stukje land vermeent te hebben kome en doe het mij ondergeteekenden weten.

Aldus gepubliceerd en geafficheerd, te Samarang, den 30sten maart 1825.

De deurw. en gezw. exp. voornd.

J. C. EVERS.

—Een span van vier donkerbruine Kadoesche harddravers te koop, à 400 Spaansche matten contant, bij

J. G. COORENGEL.

—De ondergeteekende biedt zijn huis en erf, op Konings-plein, blok 10, te koop aan, en kan dadelijk aanvaard worden. Ook een zeer fraai snelzeilend plaizier-vaartuig, getuigd als een schoener, met eene zeer goede kajuit voorzien, 35 voet lang en 9 voet breed en gekoperd, bij den ondergeteekenden te bekomen.

A. LANDALE.

Geboorten.

—Heden verloste, gelukkig van eene dochter, *L. F. Macaré*, geliefde echtgenoot van C. SLUIJTER.

Weltevrede, den 28sten maart 1825.

—Heden beviel van eene welgeschapen dochter, *G. J. C. le Roux*, geliefde echtgenoot van

Mr. G. J. SIEBURGH.

Weltevrede, den 28sten maart 1825.

—Den 19den maart verloste te Samarang, voorspoedig van eenen welgeschapen zoon, de huisvrouw van

C. BERGMANN, *1ste luit. der artil.*

—Heden verloste voorspoedig van eene welgeschapen dochter, *G. L. van Aitsma*, geliefde echtgenoot van

R. KIMMEL.

den 1sten april 1825.

—Ultimo maart, beviel van eene dochter, *Andreënne de Geiger*, echtgenoot van J. J. BOOTSGEZEL.

—Heden verloste zeer voorspoedig van eene welgeschapen dochter, de echtgenoot van F. E. HARDIJ.

Sumanap, den 26sten maart 1825.

—Heden verloste voorspoedig van eene dochter, de echtgenoot van

J. JESSEN.

Soerabaija, 24 maart 1825.

Sterfgevallen.

Op den 4den februari 1824 overleed ter reede Batavia, aan boord van Zr. Ms. brik Jacoba Elizabeth, onze tedergeliefde zoon, de kadet ter zee, *Jonas Straatman Momma*, in den jeugdigen ouderdom van vijftien jaren. Het veelbelovende karakter van onzen lieveling waarborgt mij, ook zonder brieven van rouwbeklag, de deelneming onzer vrienden.

Bij absentie van mijnen echtgenoot.

A. D. MOMMA, geb. *Nooteman.*

Soerabaija, den 19den maart 1825.

Het behaagde den Almagtigen mijne dierbare echtgenoot, na eene echtverbindtenis van ruim 15 jaren, op den 30sten, en mijn eenigst dochtertje van circa 14 jaren, op den 29sten maart van mijne zijde wegterukken. Hoe zwaar mij dit verlies valt zal ieder weldenkend hart, ligtelijk kunnen beseffen.

VAN VIERSEN, *kapitein, Ridder der Militaire Willems Orde der 4de klasse.*

—Heden avond, circa 7 ure, werd mij, na eene gelukkige echtvereeniging van ruim twee en een half jaar, door den dood ontrukt mijne tedergeliefde echtgenoot *Elisabeth Volck*, in den ouderdom van 21 jaren en 2 dagen.—Eene galziekte en daarop gevolgde verlossing van een zoontje, hetwelk kort na de geboorte overleed, heeft een einde aan haar voor mij zoo dierbaar leven gemaakt.

Allen die haar goede inborst en deugdzaam karakter gekend hebben, zullen ligtelijk beseffen, welk verlies ik, benevens hare, alhier aanwezige bloedverwanten heb ondergaan; alleen het vertrouwen op de voorzienigheid, die alles ten beste regelt, doet mij dezen slag geduldig dragen en lenigt eenigermate mijne smarten.

D. DONKER.

Palembang, den 1sten maart 1825.

—Heden avond, circa 10 ure, overleed mijne echtgenoot *Carolina Elizabeth Matthijssen*, mij nalatende drie onmondige kinderen, die met mij het verlies eener goede moeder betreuren.

De insp. der timmijnen van Jeboes,

J. A. GAGEL.

Muntok, den 16den februari 1825.

—Op heden overleed, in den ouderdom van vijf-en-twintig jaren, aan de gevolgen der verwoestende ziekte op Banka, ten huize van den ondergeteekenden, op Kedong Allang, deszelfs schoonzoon, de welgeboren heer *J. J. V. Valckenaer*, laatst secretaris der residentie Banka.

J. E. DOORNIK.

Kedong Allang, 29 maart 1825.

Nagelaten Boedels.

Alle degenen die iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan den boedel van wijlen den alhier, op den 3den maart 1825 overleden, gepensioneerden luitenant-kolonel *Johan Cezar von Wikkerman*, gerekend na den tijd van het vonnis, door den raad van justitie te Soerabaija, op den 22sten november 1824, uitgesproken, tusschen *Johan Cezar von Wikkerman*, en deszelfs huisvrouw *Justina Susanna Fretz*, in cas van separatie van tafel, bed, bijwoning en goederen, worden verzocht, daarvan opgave en betaling te doen, binnen den tijd van drie maanden aan de ondergeteekende testamentaire executeuren.

C. G. BURGEMEESTRE,

F. PHEFFERKORN.

Sumanap, den 22sten maart 1825.

Pro Deo.

—De insolvente boedel van wijlen *J. Veeneman*, aan de desolate boedelkamer overgegeven zijnde, zoo wordt ingevolge provisioneel reglement, artikel 9, elk en een iegelijk, die aan denzelven iets verschuldigd is, of van denzelven iets te vorderen heeft, verzocht, om daar van opgave te doen, binnen den tijd van zes weken, van heden afterekenen.

Op last van de desolate boedelkamer.

De secretaris,

FOCQUIN.

Batavia, den 26sten maart 1825.

De weeskamer te Soerabaija, roept bij deze op elk en een iegelijk die iets te vorderen heeft van, dan wel verschuldigd is, aan de boedels van wijlen *H. Barthol* en *J. Visser Bender*, ten einde daarvan aangifte of betaling te doen, binnen den tijd van drie maanden, gerekend van heden.

Namens de weeskamer voornd.

De secretaris,

ARRIENS.

Soerabaija, 22 maart 1825.

—De insolvente boedel van wijlen *C. J. A. Dekker*, aan de desolate boedelkamer, in gevolge autorisatie van den Raad van Justitie alhier, d. d. 14 februari j. l., overgegeven zijnde, zoo wordt ingevolge provisioneel reglement, art. 9, elk en een iegelijk, die aan denzelven iets verschuldigd is, of van denzelven te vorderen heeft, verzocht, om daarvan opgave te doen, binnen den tijd van zes weken, van heden af te rekenen.

Op last van de desolate boedelkamer.

De secretaris,

ARRIENS.

Soerabaija, den 24sten maart 1825.

—Allen die iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan den boedel van den, te Batavia overleden Chinees *Tan Tjientjouw*, gelieven daarvan opgave of betaling te doen, binnen eene maand, gerekend van heden, aan de agenten van de Bataviasche boedelkamer.

J. H. CORNETS de GROOT.

A. J. CRUIJFF.

Buitenzorg, den 28sten maart 1825.

—Op den 30sten maart 1825, overleedde heer *Jacob Fisscher*, in leven adjunct boekhouder bij het vendu departement te Batavia, nalatende eene bedroefde weduwe en drie nog onmondige kinderen.—Wordende bij deze tevens opgeroepen, alle degenen welke iets van den overledenen mogten te pretenderen hebben of aan denzelven verschuldigd zijn, ten einde daarvan opgave of betaling te doen, binnen den tijd van drie weken, aan de testamentaire executrice,

A. VAN STEENBERGEN,

wed. *Fisscher*

—Alle degenen die iets te vorderen hebben van, dan wel verschuldigd is aan den verlaten boedel van den voortvlugtigen Chinees *Ong Thaijko*, gelieven daarvan aangifte of betaling te doen, aan het kollegie van boedelmeesteren alhier, uiterlijk vóór medio mei eerstkomende. De wankang HOAT, tot gemelden boedel behoorende, zal, in den loop dezer maand, de dag nader te bepalen, bij publieke vendutie worden verkocht.

Ter ordonnantie van president en leden van boedelmeesteren.

De secretaris,

L. STEITZ.

Batavia, den 1sten april 1825.

—De wees- en boedelkamer alhier, verzoekt elk en een iegelijk die iets te vorderen heeft van, dan wel verschuldigd is, aan de boedels van wijlen de alhier, ab intestato, overledene *Maria de Klerk*, weduwe *van der Stoel*, en de chinezen *Io Soeilien* en *The Taijsing*, aan haar aangifte of betaling te doen, binnen den tijd van drie maanden, gerekend van heden.

De wees- en boedelkamer voornd.

Namens dezelve,

De secretarie,

J. A. CLIGNETT, jr.

Samarang, den 26sten maart 1825.

Die iets te vorderen heeft dan wel verschuldigd is, aan den boedel van wijlen *The Hianko*, gelieve daarvan opgave en betaling te doen, aan den ondergeteekenden testamentairen executeur; ook worden die genen, voor welke de overledene zich als borg heeft geïnterponeerd, verzocht, zich van andere borgen te voorzien. THE KAIJKO.

Batavia, 7 april 1825.

—Alle degenen welke iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan den boedel van den alhier op den 13den maart jl., overleden, 1sten luitenant *Daniel Swart*, gelieven daarvan opgave of betaling te doen, binnen den tijd van zes weken, aan de ondergeteekende kommissarissen SOUVAGE, *2de luiten. der 19de afd. nat. inf.*

VON LETTOW, *1ste luit.*

POST-KANTOREN.

BATAVIA.

Wordt ter kennis van het publiek gebragt, dat aan het post-kantoor te Batavia, paketten voor brieven geopend zijn, om te worden verzonden:

naar	schip	kapitein
Macao,	*Portugesche brik Eliza*,	J. L. de Almeida.
Timor-Delli,	*dito schip Aurora*,	V. F. Baptista.

Batavia, den 7den april 1825.

De postmeester,

P. A. BIK.

SAMARANG.

Wordt bij deze aan het publiek bekend gemaakt, dat het volgende schip in lading ligt, om te vertrekken:

naar	schip	kapitein
Padang,	*Maleische toop*,	Nonkee.

Brieven of paketten kunnen ter verzending met bovengemeld vaartuig, aan het post-kantoor bezorgd worden.

Samarang, den 1sten april 1825.

De postmeester,

H. W. GEZELSCHAP.

Vertrekkende Personen.

J. Banon intends leaving Java for a short time.

—J. D. Rouwe, vertrekt naar Nederland.

—*Messrs.* Ginier & Lagnier, *annoncent leur prochain départ pour l' Europe.*

—A. Mitchell, verlaat dit eiland voor eenigen tijd en heeft tot zijn gemagtigden aangesteld, den wel edelen heer *Gt. Letourneur*.

—J. Pullen vertrekt naar Nederland.

Verschillende Bekendmakingen.

Te koop of te huur. Het huis, nabij Weltevrede, thans bewoond door den heer *Schiff*, integaan met primo mei aanstaande; te bevragen bij

MACQUOID, DAVIDSON en CO.

Batavia, 31 maart 1825.

For sale or hire. That house, near Weltevrede, now occupied by Mr. Schiff, *entry on the 1st May next; apply to*

MACQUOID, DAVIDSON & CO.

Batavia, 31st March 1825.

—*I assure the public that I have in no manner any connection, intercourse or interest with* J. H. Fonville, *and not even the smallest likelyhood of any taking place with him at any time.* R. LAWRENCE.

Batavia, 31st March 1825.

—Te koop of te huur. Een huis, nabij Weltevrede, te bevragen bij *G. Hager*, in de Koestraat.

—Benoodigd een span goede wagenpaarden; adres ter lands drukkerij.

—Te huur. Twee aangename landverblijven, te weten: Amstelveen, gelegen op circa 9 palen weswaarts, aan den grooten weg naar Tangerang; Warong Manga, gelegen circa 3 palen, verder op aan den zelfden weg, boven Tangerang; adres bij *J. F. Arnold*, te Batavia.

—Jan Lukas Jakob Reijnst, maakt bij deze bekend, dat eene Loterij, groot ƒ 60,390, behoorende aan de heeren *Macquoid, Davidson* en *Co.*, van nimmer zoo schoon op het eiland Java bewerkt of gezien zilver en kristal-werk, ter teekening geopend is.

LIEFHEBBERIJ-TOONEEL

TE *WELTEVREDE*.

onder de zinspreuk:

Ut desint vires tamen est laudanda voluntas.

No. 10

Op zaturdag den 9den april 1825.

EPICHARIS en NERO,

Tooneelspel in *vijf* Bedrijven

naar het Fransch van

LE GOUVÉ,

vrij gevolgd

DOOR

PIETER JOHANNES UIJLENBROEK

gevolgd van

HIJ IS NIET VAN STROO,

of

DE INTRIGUE in de BROEIBAKKEN,

blijspel met zang,

DOOR

A. CRAMER en C. van der VIJVER.

MUZIEK van *B. J. BERCKENHOFF.*

« *beiden versierd met derzelver*
« *nieuwelijks vervaardigde deco-*
« *ratien en costumes.*"

De deuren zullen niet vóór *zes* ure geopend worden.

Men zal te *half zeven* ure precies beginnen.

Op *vrijdag* en *zaturdag* den 8sten en 9den dezer, zal door den ondergeteekenden, ten huize van den heer *J. C. Romswinckel*, op Rijswijk, des voormiddags van 8 tot 1 ure, worden gevaceerd tot de afgifte der *entrée-biljetten* voor het 4*de trimester* van het 5*de Tooneeljaar* en van *vreemdelingskaartjes.*

« De ondergeteekende verwittigt het « geëerd publiek, dat, uit hoofde van « den veelvuldigen toestel en de toe- « bereidselen der voorschreven repre- « sentatie, het hem onmogelijk is, om « later dan tot *één* ure na den mid- « dag, des *zaturdags den 9den dezer*, « tot de uitgifte der *entrée-biljetten* « te vaceren, en dat dus na genoemd « tijdstip, volstrekt geene loodjes meer « zullen verkrijgbaar wezen; met zeer « vriendelijk verzoek aan de heeren « inteekenaren, om, indien zulks slechts « eenigzins mogelijk is, derzelver *be-* « *wijzen van toegang* op *vrijdag den* « *8sten dezer*, vóór den middag te « willen doen afhalen."

Namens de directie van het liefhebberij tooneel voornd.

De secretaris,

Van der Vinne.

Gedrukt te BATAVIA, ter Algemeene Lands Drukkerij.